Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI Ч. 129. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 13-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 129. VOL. LXI.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ПРО ПОЧАТКОВІ ДОСЯГНЕННЯ СВОГО УРЯДУ

Минулого четверга, президент Айзегавер оглянув будову найбільшої в світі греблі Гаріссон-Дам на ріці Міссурі в Норт-Дакоті, на північ від міста Бісмарк. Прибуття президента сердечно вітали зібрані маси народу, що їх кореспонденти обраховують на 10,000 осіб. Гребля ця має довжину 12,000 футів і спроможна підняти рівень води на 210 футів та створити величезний резервуар, що зможе вмістити 7,494,574,000,000 галонів води. У своїй промові, президент вказав на посилення могутности країни, що її принесе нова гребля, підкресливши, що Америка, як найсильніща тепер країна світа повинна запевнити цією силою свою свободу. А для цього й інші країни світу повинні бути сильні й вільні. Тому ЗДА повинні підтримувати ті країни, які готові зберігати гідність людини. Сила й дух країни повинні бути спроможні відповісти напасникам, що їхній напад принесе їхню загибіль, бо „ми прямуємо жити у підданстві Богові," як вільний, безпечний і миролюбний нарід". Того ж дня президент промовляв в маунт Рашмор у Південній Дакоті з нагоди конвенції крайового об'єднання республіканської молоді, яка відбувається в поблизькому місті — Рапід-Ситі. Президент виголосив свою промову недалеко від величезного пам'ятника, погруддів Вашингтона, Джеферсона й Линкольна, вирізьблених в природніх скелях, а його промову слухало шість тисяч осіб, серед яких була тисяча молодих республіканців, учасників конвенції. Президент ствердив, що діяльність його уряду принесла добрий початок і назвав десять ділянок, в яких помітні досягнення уряду. Зокрема в ділянці міжнародної політики, республіканський уряд прямує зміцнити і забезпечити приязну співпрацю між народами, які люблять свободу і противляться тиранії. Одночасно провадитиметься підтримка зусиль серед 800,000,000 населення народів совєтського світу. Уряд переглянув пляни військової оборони, з тим, щоб ця оборона була наявна не тільки на випадок потреби, але щоб вона діяла й в добі тривалої кризи. Економіка країни взята під догляд та почислено кроки для забезпечення добробуту народу. В структурі федерального уряду пороблено зміни, що прямували до зменшення видатків і посилення працездатности, створено новий кабінетний уряд — департамент здоров'я, виховання і добробуту. Підтримувано місцеві і стейтові уряди, звернено увагу на внутрішню безпеку, відсвіжено департамент справедливости та прямується забезпечити рівність усіх, без різниці, громадян.

Комісія Палати Репрезентантів обумовлює допомогу об'єднанням Европи

Вашингтон. — Комісія закордонних справ Палати Репрезентантів запропонувала видатки на взаємну безпеку в сумі 4,998,742,500 долярів, знизивши проєкт видатків, що його висунув був президент Айзенгавер на 476 мільйонів. Одночасно комісія застерегла, що видаткування половини суми, що призначається на військову поміч для Західньої Европи, повинно бути зумовлене здійсненням запроєктованої европейської оборонної спільноти. Заохотою до такого застереження стало предложення члена комісії, Дж. Річард, дем. з Півд. Каролайни, який запропонував, щоб видатки на військову поміч Европі були призначені „Европейській оборонній спільноті". Це предложення спіткалось лише з незначним спротивом в комісії. Днем раніше, сенатська комісія закордонних справ предложила видаткувати на закордонну поміч 5,312,732,500 долярів.

Створення постійної мобілізаційної установи

Вашингтон. — Тимчасове бюро оборонної мобілізації, згідно з плянами перебудови урядових установ, стає постійною урядовою агенцією. До нової агенції належатимуть також справи, що ними займалася досі установа засобів крайової безпеки та опіка над запасами амуніції. Нову установу, припускально, очолить Артур С. Флемінг, діючий голова мобілізації. Голові допомагатимуть його заступник та шість директорів-асистентів, що з них кожний матиме окрему ділянку в новій агенції.

Збільшується дефіцит міського нюйоркського транспорту

Ню Йорк, Н. Й. — Генерал майор Г. Дж. Кейзі заявив, що предвиджений дефіцит транспортових нюйоркських засобів зросте понад 47 мільйонів долярів. Цей дефіцит треба буде покрити збільшеною ціною за одну їзду із 10 до 15 центів. Але навіть підвищена ціна за їзду не зможе покрити всього дефіциту, тому Бюро транспорту наказало вивчати можливість встановлення окремих зон їзди та можливість різної ціни заїзду в різній порі дня.

АЙНШТАЙН РАДИТЬ НАУКОВЦЯМ НЕ ВІДПОВІДАТИ НА ЗАПИТИ ПРОВІРОЧНИХ КОМІСІЙ

Ню Йорк, Н. Й. — Світової слави фізик професор Альберт Айнштайн радить усім науковцям ЗДА не давати відповідей, коли їх покличуть перед Конґресову комісію на допити про їхні політичні погляди. Ці свої думки Айнштайн висловив у листі до учителя середньої школи Вільяма Фравенґлясса, який на основі конституційних прав 24 квітня ц. р. відмовився від зізнань перед Сенатською комісією. Цей учитель має бути звільнений із школи Джеймса Медісона, де він досі працював. Професор Айнштайн відповів листом на листа Фравенґлясса, і дозволив той свій лист опублікувати. В своєму листі проф. Айнштайн заявляє, що „ганебно кликати бездоганну людину на такі інквізиції". Айнштайн пише, що „єдиний шлях оборони" перед цими реакційними засобами, це „не відповідати на запити", користуючися пасивним методом боротьби, як це робив Ганді. Науковці, пише Айнштайн, „мусять бути приготовані на ув'язнення і на господарську руїну, але вони мусять жертвувати свій особистий добробут в інтересі культурного добробуту цієї країни". Коли багато людей будуть здібні піти цим важким шляхом, каже Айнштайн, то переможуть. Якщо ні, то „інтелектуалісти цієї країни не заслуговують на ніщо інше, як на поневолення, яке на них кладеться".

СОВЄТСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО У ВАШИНГТОНІ ТЕРОРИЗУЄ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ ПРОПОЗИЦІЯМИ РЕПАТРІЯЦІЇ

Відомий український поет, п. Теодор Курпіта, що живе в Шікаґо, переслав нам оригінальний лист з совєтського посольства у Вашинґтоні, в якому це посольство „повідомляє його про те, що всім совєтським громадянам, які проживають в ЗДА в положенні переміщених осіб і бажають вернутися на родіну, (консульський) відділ виявляє в тому всіляку співпрацю". В листі в дальшому сказано, що „за справками й роз'ясненнями в питанні повороту до СССР Ви можете звернутись до консульського відділу (совєтського посольства у Вашинґтоні) особисто або письменно, та подається адресу й час урядування в тому відділі. П. Т. Курпіта, пересилаючи оригінальний лист з совєтського посольства та конверту з його адресою датованою на пошті у Вашинґтоні, Д. С. 4-го червня 1953 р. о год. 10-ій рано й з поданням самої тільки вулиці та міста відворотної пошти, без назви інституції, яка листа вислала, від себе пише:

„Пересилаю Вам листа, що його сьогодні надіслано мені совєтським посольством у Вашинґтоні. Це справжня совєтська безличність мальтретувати вільних людей не тільки за залізною заслоною, але навіть на території вільних З'єдинених Держав Америки. Звідки вони мають точні адреси новоприбулих — Бог святий знає. Або їм достачає їх місцева п'ята колона, або мають своїх Розенберґів у бюрах Еміґрації й Натуралізаціїції й т. д. В кожному разі це грізне мементо для всієї нашої еміґраційної спільноти й про це треба голосно кричати. Нас огортає жах. Де ми є? Че за дротами таборів совєтофільської УНРРИ в Баварії, чи у вільній країні, де забезпечений порядній людині її Богом даний спокій. Таж ми не є полонені на острові Кодже, ані воєнні китайські неповоротці, що серед них, за дозволом ОН, буде дозволено большевикам виправляти репатріяційні комедії. Хто тут дозволяє червоним убивникам вербувати кандидатів на американських громадян до повороту під совєтську стєнку?"

Лист совєтського посольства до п. Курпіти та цілком зрозуміле й оправдане обурення цього не є одинокі. Від деякого часу редакція „Свободи" дістає постійно зажалення від наших громадян проти порушування їхнього спокою чи то совєтською дипломатичною місією у Вашинґтоні, чи прямо Москвою. Деякі з відомих наших громадян запитували поради, що їм робити, бо до них і не тільки без їхнього бажання, але виразно проти нього почали приходити поштою совєтські газети (безпосередньо з СССР. Ще інші, між ними й один священик, надіслали нам примірник видаваного спеціяльно для закордону ілюстрованого журналу СССР, розсилані з Вашинґтону. Якщо долучити до цього відомий випадок румунського громадянина, якого комуно-румунський „дипломат" намовляв до „співпраці", себто шпигунства, тоді матимемо загальний образ виявленої акції совєтської „дипломатичної" місії у Вашинґтоні. Нічого дивного, що все це ширить страх і терор між колишніми невольниками Кремля, яким пощастило вихопитись з-під совєтського ножа на волю. Редакція „Свободи" й цілком певно інші газети часто одержують від поодиноких людей листи або газетні матеріяли та рівночасно долучені прохання, щоб в жадному разі не виявляти їхнього прізвища. Американцям важко це зрозуміти, бо вони не знають тієї чортівської системи, що називається большевизм та яка користується найбільш видуманими засобами терору, навіть поза межами залізної заслони. Звідки совєтське посольство в Вашинґтоні може мати адреси наших людей. Досі ще не було ані одного випадку, щоб будь-хто з післявоєнних т. зв. переміщених осіб, виявив найменше бажання вертатися на „родіну". Деяка частина тих нових переселенців до ЗДА вже стала громадянами цієї країни й, наскільки нам відомо, майже всі з цих новоприбулих виявили бажання стати ними й тепер тільки очікують, щоб пройшов передбачений законом час для вибору громадянських паперів. Звідки й яким правом починає совєтське посольство у Вашинґтоні напастувати тих людей листами й тероризувати їх пропозиціями „повороту на родіну", з якої вони втікали, рискуючи життям? Тому теж цілком оправдане, коли ці громадяни або кандидати на громадян цієї вільної країни, або хочби тільки її мешканці, вимагають, щоб цією справою зайнялися відповідні державні органи безпеки та дали їх належну охорону й звільнили їх наостанці від совєтського терору та примарів МВД. Цією справою повинен теж зайнятися Український Конґресовий Комітет і звернути на неї увагу відповідним адміністраційним і законодавчим чинникам. Усі ті особи українського чи іншого походження, у відношенні до яких були з боку совєтської дипломатичної місії чи будь-яких інших підозрілих джерел роблені спроби навіть найбільш невинних на перший погляд намовлювань чи пропозицій, повинні в своєму власному інтересі та в інтересі загального добра негайно повідомляти про це відповідні адміністраційні й законодатні установи. Ніхто не має тут потреби боятися чи толерувати будь-які прояви большевицького терору.

ПОСОЛЬСТВО СССР В США
Консульский отдел
г.Вашингтон

« 28 » мая 1953 г.

Гр-н . Курпита Т. . . . .

Консульский Отдел Посольства Союза Советских Социалистических Республик в Соединенных Штатах Америки извещает Вас о том, что всем советским гражданам, проживающим в США на положении перемещенных лиц и желающим вернуться на Родину, Отделом оказывается всяческое содействие в этом.

За справками и разъяснениями по вопросу возвращения в СССР Вы можете обращаться в Консульский Отдел лично или письменно по адресу: 1125 16th Street, N.W. Washington D.C.

Приемные часы Консульского Отдела: с 9 до 18 часов ежедневно, за исключением воскресных дней.

КОНСУЛЬСКИЙ ОТДЕЛ
ПОСОЛЬСТВА СССР В США

ФОТОКОПІЯ листа совєтського посольства до п. Курпіти. — Можна сподіватись, що трапиться група нових запорожців, які в стилю своїх предків відпишуть теж листа цим новим совєтським султанам.

ВИЛСОН ТВЕРДИТЬ, ЩО ЗДА Й СОЮЗНИКИ ЗМОЖУТЬ ПЕРЕМОГТИ СОВЄТІВ

Вашингтон. — Секретар оборони Чарльз Е. Вилсон запевнив Конґрес, що військова сила ЗДА на спілку із військовими силами Союзників, зможе перемогти в війні з Совєтами. Цю заяву склав Вилсон на Сенатській підкомісії асиґнувань у зв'язку з відповіддю на 32 запити, які поставила була на письмі сенаторка Маргарита Чейз Смит, республіканка з стейту Мейн. Перед відповіддю секретаря Вилсона сенатор Арендс закликав підкомісію, щоб ухвалила пропоновані обмеження видатків на оборону, бо „президент Айзенгавер — це єдина особа в ЗДА, що найкраще визнається в цих справах". Президент вирішив, казав сенатор Арендс, що за пропоновані видатки ми зможемо розбудувати нашу військову силу до того ступеня, якого ми потребуємо. У відповіді на запити сенаторки Смит секретар Вилсон сказав, що уряд Айзенгавера плянує в 1956 році дійти до 176 літунських крил. Крило — це оперативна літунська одиниця, що складається від 30—75 літаків. Вилсон заявив, що теперішня літунська сила ЗДА складається з 152 літунських крил, коли включаємо й літаки фльоти й морської піхоти. Крім того, ще стоять до диспозиції 6,484 літаки давнішої продукції, які не включені до першої бойової лінії. Відповідаючи на запит сенаторки Смит, яка сумнівається, чи 20 американських дивізій зможуть протиставитись 175 совєтським дивізіям, секретар оборони Вилсон сказав, що по боці ЗДА стоять ще численні дивізії европейських союзників, а також звернув увагу на те, що совєтські дивізії менші складом від дивізій ЗДА. Вилсон підкреслював факт, що з'єднані повітряні, наземні й морські сили ЗДА та їх союзників „зможуть протиставитися Совєтам, а вкінці й виграти війну, якби вона настала".

Розенберґам відмовили поновлення розправи

Вашингтон. — Апеляційний суд ЗДА відкинув просьбу адвокатів подружжя Розенберґів на поновлення розправи та на стримання виконання смертного вироку, який має відбутися в ночі на 18 червня. Апеляційний суд заявив, що суддя не поповнив правної помилки в переведенні розправи та використав у ній усі знані факти. І тому затверджується цю розправу і відмовляється стримати вирок кари. Оборонець Блок вносить новий відклик, а також думає про те, щоб ще раз звернутися до президента Айзенгавера в справі Розенберґів. В четвер відбулося віче в справі Розенберґів, яке скликав Крайовий Комітет для справедливости для Розенберґів. На цьому вічу були присутні коло 3,500 осіб, а сам комітет твердить, що там було від 10,000 до 15,000 осіб.

ІЗОЛЯЦІЯ АМЕРИКИ – ГОЛОВНА МЕТА СОВЄТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В ЕВРОПІ

Вашингтон. — Головною метою теперішньої совєтської політики в Европі є вбити клин між західніх альянтів та ізолювати З'єдинені Держави Америки від їх союзників — вважають в державному департаменті та в ін. відповідальних урядових агенціях у Вашинґтоні. Останні совєтські „жести" у відношенні до Німеччини, Австрії й тепер вже теж до Туреччини, Греції й Югославії образовані виключно як пропаганда на те, щоб створити відповідну атмосферу в европейській публічній опінії та підірвати західню єдність в оборонній підготовці проти совєтської аґресії. Першим об'єктом тієї совєтської „мирової офензиви" є, в опінії авторитетних кругів у Вашинґтоні, договір про европейську оборонну спільноту та включення до неї Західної Німеччини. Паралельним завданням тієї офензиви є теж зменшити европейський ентузіязм відносно оборонного Північно - Атлантійського Пакту й тим самим відібрати европейським народам охоту поносити будь-які жертви й тягарі для розбудови передбаченої тим пактом оборони. Москва намагається підірвати цим довір'я европейських народів до американської провідної ролі у вільному світі. Жадна з цих цілей совєтської політики не є нова й тільки тактика в змаганні до них змінилася після смерти Сталіна й у Вашинґтоні побоюються, що теперішня тактика, заки на ній пізнаються всі народи, може бути успішніша, ніж розшифрована вже тактика терору й аґресії.

Вислід виборів комплікує справність італійського уряду

Рим. — Після виборів минулої неділі й понеділка, прем'єр де Ґаспері й його приятелі з християнсько-демократичної й коаліційних партій починають заходи для створення нового уряду, працю якого вислід виборів серйозно комплікує. Діло в тому, що християнські демократи й коаліційні партії здобули тільки малу перевагу в обидвох палатах парляменту, що цілком певно матиме вплив і на створення нового уряду й на його функції. Коаліційні партії вже виявили свою готовість співпрацювати з прем'єром де Ґаспері у формуванні нового уряду, в якому вони матимуть своїх представників. Якщо б це утруднювало працю уряду, тоді де Ґаспері задумує створити тільки християнсько-демократичний уряд, доповнюючи його безпартійними фахівцями. В альянтських дипломатичних колах передбачують, що першим від'ємним результатом відносно малої перемоги коаліційних партій у виборах буде дальше відложення ратифікації договору про европейську оборонну спільноту. Хоч прем'єр де Ґаспері плянує видвигнути цю справу як одну з перших на порядку нового парляменту, проте в поінформованих колах не бачать можливостей, щоб цей договір був ратифікований раніше, як в жовтні, або в листопаді цього року.

Маріє дістав пропозицію створити новий уряд Франції

Париж. — Після того, як французька Національна Асамблея, через опозицію радикалів, відкинула кандидатуру на прем'єра дотеперішнього міністра закордонних справ Жоржа Бідо, президент Оріол запропонував радикальному лідерові Андре Маріє, щоб він намагався створити новий уряд. Маріє щойно сьогодні має дати відповідь на те, чи він приймає пропозицію. Раніше президент Оріол звертався з такими пропозиціями до двох попередніх прем'єрів, Рене Плєвена й Антуана Піне, але обидва відмовились від того завдання, в переконанні, що в теперішній ситуації Національна Асамблея їх не затвердить.

ЧЕСЬКІ РОБІТНИКИ ТОПЧУТЬ НОГАМИ СОВЄТСЬКИЙ ПРАПОР

Відень. — Чеські робітники в фабриках зброї в Пільзні, обурені урядовою реформою валюти, що практично ограбила їх з усіх їхніх ощадностей, здерли й потоптали ногами совєтський прапор та порвали й потоптали портрети Сталіна й інших совєтських і комуно-чеських головачів. Повідомлення про це подала пільзненська „Правда", потверджуючи цим, подібно, як і інші провінційні газети, відважний спротив чеських робітників проти комуністичних експериментів, що намарно намагаються заперечувати центральні власті та їхні органи. Пільзенська „Правда" з 5-го червня так описує подію з топтанням прапору й портретів:

„Дня 1-го червня деякі політично несвідомі робітники дали себе намовити буржуям, що реформа валюти скерована проти них та що вони не зможуть вижити з їхніх теперішніх заробітків і будуть голодувати. Вони прилучились до середньо-клясних елементів і влаштували антидержавну демонстрацію з метою відновити капіталізм і перетворити Пільзно у вихідну базу для контреволюційного перевороту в Чехословаччині. Але робітники, які спізнено пізнали справжній характер змовників, зліквідували банду бунтівників при допомозі органів безпеки". — Сам бунт „Правда" описує так:

„Портрети чехословацьких державних мужів в міській ратуші зірвані й на їх місце були виставлені портрети імперіялістичного аґента Бенеша. Народ підбурювано до актів насильства. Прихильники американських ґанґстерів публічно потоптали ногами пам'ять Сталіна і Ґотвальда та збезчестили совєтський прапор..."

Ці події трапились в перезваних тепер іменем Леніна фабриках зброї Скода. Про подібні явні виступи чеських робітників проти комуністичного режиму повідомляється теж з цілого ряду інших місцевостей. З Пільзна додатково повідомляють, що там, після зірвання портретів Сталіна й Ґотвальда та після зірвання совєтського прапору був виставлений американський прапор. Ані з газети, ані з інших джерел ще не наспіли повідомлення про те, як відбулась „ліквідація" бунту та скільки жертв вона коштувала чеським робітникам.

КОРЕЙЦІ ДОБАЧУЮТЬ СВОЮ „СМЕРТЬ" В ДОГОВОРІ ПРО ПЕРЕМИР'Я

Сеул, Корея. — Південно-корейський президент Синґман Рі заявив вчора, що теперішні постанови про перемир'я, навіть на умовах, які запропонував корейцям президент Айзенгавер, „означають смерть" для Кореї. Президент Рі знову повторив свою погрозу, що корейці боротимуться в потребі самі й без будь-якої допомоги, якщо б встановлені досі постанови про перемир'я були прийняті альянтами. В своїй заяві для корейського народу президент Рі твердить: „Президент Айзенгавер, симпатії й приязнь якого до нас є безсумнівні, висловив недавно свій погляд, що перемир'я в Кореї буде під кожним оглядом корисне для цієї країни. Проте, ми дуже жалуємо, що наш погляд в цій справі різниться від його приязних порад, бо перемир'я в теперішній формі означає для нас прямо смерть". Рі в дальшому заявив, що для корейців не може бути жадного перемир'я так довго, доки китайським військам дозволяється залишатись на корейській території та що корейці не перестануть боротьби, як довго китайці не будуть прогнані з Кореї. Рі додав, що хоч Америка й Корея різняться в поглядах на перемир'я, проте він цілком свідомий того, що З'єдинені Держави так само турбуються майбутньою долею Кореї, як і своєю власною й тому закликає нарід, щоб не виявляв жадної ворожнечі до альянтських військ на корейській території. Президент Рі твердив, що корейський нарід не бажає для себе нічого іншого, як тільки права на самовизначення.

10,000,000 людей голодує в червоному Китаї

Гонґ Конґ. — Вістки, що наспівають з опанованого комуністами китайського континенту, виявляють страшний образ нужди й злиднів в тій новій „народній демократії". Крім звичайного комуністичного терору, над країною зависло ще й страшне марево голоду, яке вже охопило щонайменше 10,000,000 осіб. Голод охопив головно райони Ангвеї, Кіянґсу, Шантунґ, Шансі й Гонан, де комахи, мороз і посуха майже в цілості знищили цьогорічні засіви на просторі приблизно 4,000 квадратних миль. Комуністичний уряд говорить публічно про організацію допомоги для загрожених голодом теренів, але допомагати не має чим, бо й в інших областях не переливається від збіжжя.

СОВЄТСЬКА „МИРОВА ОФЕНЗИВА" СКЕРОВАНА НА БАЛКАНИ

Париж. — З міжнародних дипломатичних джерел повідомлено, що недавно совєтський уряд поінформував Туреччину, що Совєтський Союз резиґнує зі своїх претенсій до північно-східніх провінцій Туреччини. Москва від довшого часу видвигала претенсії до турецьких провінцій Карс, Ардаган і Артвін. Про відступлення від тих претенсій повідомив совєтський амбасадор в Анкарі, Александер Лаврічев, турецький уряд, видвигаючи рівночасно пропозицію на відновлення конвенції з Монтро, як теж повідомляючи, що совєтський уряд вже не обстоює свого домагання щодо совєтських військових баз в Дарданелях і над Босфором, чого він домагався раніше для „охорони" Чорного моря. Крім того повідомлено, що Кремль запропонував теж Греції й Югославії відновлення повних дипломатичних стосунків між тими країнами й Совєтським Союзом. Все це вказувало б на те, що Москва почала спеціяльну „мирову офензиву", скеровану на Балкани. Все це створює нову дипломатичну й політичну ситуацію, тим більше, що Туреччина й Греція є членами Атлантійського Пакту та включені в систему західньої оборони, з якою співпрацює теж Югославія. Першою турецькою реакцією на нові совєтські предложення було запевнення турецького уряду, що він не думає входити в будь-які сепаратні розмови та договори з Совєтським Союзом, узалежнюючи своє становище від становища своїх союзників та від загального розвитку. Всі ці проблеми будуть одним з головних предметів нарад під час зустрічі президента Айзенгавера з прем'єрами Британії й Франції на Бермудах в кінці цього місяця.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3 50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЛИСКАВИЧНІ ОБДУРЮВАННЯ

Пригадується нам час з-перед 20 років, коли американський уряд готовився нав'язати з СССР нормальні дипломатичні стосунки. Тоді читали ми в американській пресі, що вже настали великі переміни в Совєтах, що Кремль хоче жити в якнайкращих відносинах з такими капіталістичними країнами, як З'єдинені Держави та що демократія пробиває собі шлях в Совєтах як в економічному житті, так і політичному. Так тоді насвітлювано переміни в Совєтах на підставі різних вісток, що надходили з Москви і мали бути доказом, що Кремль „змінився".

Сьогодні вправді нема передових статтей на тему „перемін" у Совєтах, писаних в такий наївний спосіб, як це було тому 20 років. Але зате є ще більше вістей з Москви, які починають толкувати в такий спосіб, наче б по смерти Сталіна зайшли в Совєтах засадничі зміни, як у відношенні до совєтського населення, так і до закордону. Дуже замітне тут те, що ті вісті появляються одна за одною, прямо з блискавичною швидкістю. Що це не діється без глибшої причини, в те хіба ніхто не сумнівається. Питання може бути тільки щодо цього, яка причина цьому.

Для прикладу згадаємо тільки за останні такі вісті:

По вісьмох роках військового контролю в Австрії, Кремль назначив несподівано цивільну людину, Івана Ільичева, високим комісарем ,себто першим своїм повоєнним амбасадором до цеї країни, й дозволив населенню свобідно переходити з альянтських зон Відня до совєтської зони і навпаки; Совєти несподівано стримали розбудову своєї морської бази на острові Рюґен на Балтику, яка мала б стати куди більшою від Перл Гарбор; комуністичне східньо-німецьке Політбюро признається публічно до „помилок" та проголошує низку облегшень для малих промисловців та торгівців, а теж і селян, включно з „кулаками", заявляючи ,що його найважливішою ціллю є об'єднання цілої німецької нації; в Москві проголошують в газетах продаж різних товарів в подібний спосіб, як це діється в газетах капіталістичних країн; Кремль проти звеличування поодиноких осіб як героїв, бо нарід творить історію і героїв.

Якщо мати на увазі таких людей, як президент Айзенгавер, то немає потреби журитись, щоб вони, читаючи такі вісті, могли захитатись у своїх переконаннях щодо політики Кремлю. Їх не захитають навіть офіційні совєтські заяви, бо вони ждуть на „діла", серйозні діла, зокрема, коли мова про злагоду на міжнародному полі. Але американську опінію можна ще й тепер захитати не так підступною совєтською пропаґандою, як тоді, коли совєтські „переміни" вихваляють „російські експерти". До таких „експертів" належить теж і Ізаак Дойчер, що в своїй книжці „Росія; що далі?" переконує, що смерть Сталіна, який був представником варварської частини історії Кремлю, може означати кінець сталінської політики, внутрішньої й закордонної. Ще гірше, коли американський часопис, пишучи про погляди Дойчера додає, що такої самої думки є тепер теж і — Винстон Черчил та що це повинно бути підставою переговорів, що мають відбутись на Бермудських островах. Баламутними вважаємо теж у теперішніх відносинах такі здогади, як Волтера Липпмена, що переміни в Совєтах по смерти Сталіна могли бути наслідками військовог бунту, подібного до того, що був проти Гітлера в націстівській Німеччині.

Ми не згадували б про це, коли б не добачували навіть в Ню Йорк Таймс-і подібних завваг про „переміни" та „полегші" в Совєтах. Про які переміни на ліпше можна говорити в країні, де диктатура весь час тільки обманювала свої народи і цілий світ та де по кожній „полегші" наступав ще гірший гніт і ще гірше напруження у відносинах з вільними націями? Нам це ясне, але не всім!

Совєти обдурюють тепер Захід, щоб доконче знайти в ньому більшість для перепачкування червоного Китаю до Об'єднаних Націй. Хоч це був би великий моральний удар для Заходу, але так станеться. До цього прямує совєтська „мирова офензива" і тут треба шукати головної причини „добрих новин" з Кремля.

БАГАТОМОВНІ ЦИФРИ

Контрольна Комісія Українського Народного Фонду проголосила звіт з контролі того Фонду та Українського Конґресового Комітету. Звіт тільки загальний, аж занадто загальний, але подані в ньому цифри говорять дуже багато й . . . досить сумно. Пригляньмося дещо ближче вим цифрам.

В звіті сказано, що „на підставі книжок та банкових звітів сконстатовано, що впродовж 1952 ділового року (діловий рік Народного Фонду триває від початку квітня до кінця березня) до Народного Фонду вплинуло всіх разом 136,268,97 долярів. Шкода, що в звіті не подано скільки осіб вплатило Національний Даток, але рахуйте, як хочете, — цифра дуже сумна. Чванимось півтора мільйоном українців в цій країні й спромоглись заледви на 136 тисяч долярів! А коли поставити ті цифри ще в світло цих високих кличів, під якими Народний Фонд збирається, тоді краще закрити наше національне лице руками, бо як воно виглядає перед нами самими й перед тими, що нами цікавляться?! Якщо про нас мають говорити не наші слова, але наші діла й наша жертвенність — а це єдино реальна й переконлива мова — то ми напевно не маємо чим хвалитись.

Дальше, з тої загальної суми $106,847,00 зложили поодинокі особи. Скільки їх було? В звіті того не сказано, але загально можна б твердити, що маємо 106 тисяч однодолярових патріотів. Дальших 8,984,56 дол. вплинуло від організацій. Із звіту Головного Уряду УНСоюзу знаємо, що в тому часі, з якого зданий звіт, тільки з головної каси УНСоюзу вплачено до Народного Фонду $2,500, а ще більша сума, наскільки нам відомо з річних звітів, мусіла вплинути від поодиноких відділів УНСоюзу. Де ж тоді всі інші організації, що проголошують такі високопарні фрази про свою жертвенність, що з таким розмахом критикують УКК та забирають в ньому голос? „Коляда" та інші принагідні збірки дали Фондові всього 20,437,41 дол. Це те, на що спромоглися ми для переважно тих наших братів і сестер, що загибають в таборах залишенців та для яких ми маємо так багато співчутливих слів і так мало жертвенного серця. Загальна характеристика зібраних фондів: застогнала гора й вродила мишу.

Це одна й головна сторінка медалі. Щодо другої сторінки, а саме розподілу та використання фондів, годі мати будь-які претенсії, не знаючи подробиць. Із звіту виходить, що 20% із загальної суми, себто 27,253,79 долярів, „відчислено на адміністраційні видатки". Думаємо, що для порядку та спокою загалу, головно платників Датку, було б добре подати в цьому відношенні дещо точніші дані, або бодай точнішу характеристику, не чекаючи аж до загальних зборів. Сама висота адміністраційних видатків не є надзвичайна. Навпаки, вона досить низька, як порівнювати її з того роду видатками всіляких американських збірок. Все ж таки, ці адміністраційні видатки мусять бути пропорційні до зібраних фондів і виконаної праці для їх зібрання. Зібраний мільйон долярів виправдував би не тільки 20, але й багато більше процентів на адміністраційні видатки. В цьому випадку, й не зважаючи на адміністраційні видатки, збірка УНФонду в цьому році збільшилась тільки на приблизно 6,000 долярів в порівнянні з попереднім роком. Було б інтересно для загалу теж довідатись які видатки УКК, напр., 5,589,36 долярів на подорожі, були зв'язані з акцією Народного Фонду.

В розходах УКК найбільшу й рівночасно смішну малу позицію, бо 33,981,04 дол. займає політична акція, до якої зараховано й вдержання секретаріяту ПАУК і „тощо". Натомість до політичної акції не зараховано Українського Квартальника й Українського Бюлетеню, які коштують УК-Комітетові разом 21,681,65 долярів, з чого в приходах повернулось з тих видань тільки 1,859,19 дол. Було б добре дати загалові деякі арґументи на те, що тут „виплачується шкіра за виправу"

Над іншими позиціями шкода зупинятись, бо все це є мініятюра не тільки наших спроможностей, але й праці, виконаної УККомітетом. Можна тільки дивуватись, як в наших обставинах, де — як кажуть — задармо ніхто по лавці не посунеться, можна було все ж таки виконати й виконувати ту працю, яку веде УККомітет. Отже, якщо можна мати будь-які претенсії, то насамперед до нашого загалу за його дуже невистачальну жертвенність.

При цьому хочеться звернути увагу на ще одну обставину. Після 4-го Конґресу Американських Українців у Вашингтоні в 1950 році, на якому встановлено Народний Фонд, перший рік того Фонду в рр. 1950-51 приніс круглу суму 102,000 долярів. Другий рік Фонду, рр. 1951-52, дав у висліді вже 130,000 долярів, отже збільшився на повних 28,000 долярів. Натомість тількищо минулий третій рік Фонду дав 136,000 долярів, отже збільшився тільки на 6,000, не зважаючи на 20% адміністраційних видатків. Отже, якщо порівнювати з розвитком в попередніх роках, то результат збіркової акції властиво зменшився. Це набирає окремого значення в світлі факту, що власне в тому році наступила широко рекламована й безсумніву побажана та політично корисна консолідація на 5-тому Конґресі в початках липня 1952 р. в Ню Йорку. Якщоб навіть всі ті шість тисяч надвишки в порівнянні з попереднім роком зарахувати на конто ново-сконсолідованих, то й це, в порівнянні з сумою 130,000 долярів не становить навіть 5% попередньої суми.

Висновок з того тільки один: усі ми, ті, що давно були сконсолідовані й ті, що тепер сконсолідувались, повинні бодай вдесятеро збільшити свою жертвенність та докласти всіх зусиль, щоб акцією Народного Фонду охопити бодай два рази стільки громадян, скільки їх охоплено досі.

ЗАХІДНІ ОКРАЇНИ УКРАЇНИ

Український нарід, формально незалежний, але фактично поневолений, веде на рідних землях на різні способи дальшу боротьбу за своє визволення. Знов зусилля української еміґрації звернені зарівно проти большевизму, як і проти російських еміґраційних імперіялістів, які готовлять нове поневолення України. Таке становище української еміґрації оправдане; в сучасній дійсності нам треба спрямовувати нашу оборону на ті головні відтинки, на яких нам грозить найбільша небезпека.

Тим однак не менше наші заінтересування мусять обіймати також й інші терени. Йдеться про інших наших сусідів, які; хоч сьогодні самі перебувають в московському ярмі, хотіли б завтра знову поневолювати український нарід. До сусідів тих належать в першу чергу поляки, про яких приходиться ще й сьогодні сказати, що їхня незавидна доля та довголітнє поневолення їх таки нічого не навчили. Коли читати сучасну польську еміґраційну пресу, то важко позбутися враження, що поляки навіть погодилися б з тим, щоб в їхній Варшаві правили московські гавляйтери, коби тільки українські, білоруські, чи литовські землі далі належали до Польщі. Тому й перелицитовують себе тепер взаємно різні польські еміґраційні партії в запевненнях, що вони знову, при відповідній нагоді, „відберуть" українські, білоруські чи литовські землі. Є, правда, серед поляків на еміґрації тверезі одиниці, які думають інакше. На жаль, їхні голоси осторогі потапають в хвилях воюючого польського шовінізму.

Автім сьогодні українські західні землі належать до України, яка має місце в Об'єднаних Націях. Крім того, сьогодні майже нема поляків на тих українських землях. Врешті, що найважніше, український нарід ніяк не погодиться на новий поділ України. Але польські імперіялісти хочуть далі жити ілюзіями. Рахунок за їхні хворобливі пристрасті, якщо взагалі ці люди мали б колись дійти до голосу у відродженій Польщі, платитиме в першу чергу польський нарід. Та добре, що українська еміґрація в цій справі займає одногідно і недвозначне становище.

Проте є ще одна справа, яка, якщо йдеться про нашу еміґрацію, остається майже зовсім поза сферою наших заінтересувань. Це є питання західних окраїн українських земель, які в 1945 році були насильно влучені до Польщі і які знаходяться по цей бік лінії Керзона. Про них в нас не говориться, дарма що йдеться про українську національну територію. Це тим більше дивно, що по закінченні останньої війни, цю територію обороняв кров'ю український повстанець, а українського селянина, якого остаточно большевики й поляки звідтам викинули, вони були змушені з коренем виривати з ґрунту, в який він вріс впродовж сторіч. Геройчна епопея боротьби українського лемка в обороні рідної землі вимагає в нас ще основного висвітлення. Тому також видається зовсім природнім, якщоб серед української еміґрації знайшлись відповідні шляхи для оборони наших прав до тих територій, зокрема до нашого історичного, культурного і політичного центру Перемишля та цілої Лемківщини. Не забуваймо, що порядком прямої політичної ініціятиви польських еміграційних чинників існують віддавна різні польські громадські комітети „оборони східних земель", тобто практично комітети для підготови аґресії на західну Україну. Наскільки логічнішим було б підняти в нас заходи для справжньої оборони наших власних земель.

Нам відомо, що деяку працю в тому напрямі ведеться з рамени Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Франції, якщо йдеться про наукову обробітку проблеми етнографічного обличчя всього Засяння перед насильним виселенням українців в роках 1945-48.

В Ню Йорку на перші дні липня ц. р. заповіджений з'їзд б. викладачів та учнів середніх шкіл Перемишля, в якого научних заведеннях виховались за останніх 50 років численні кадри української інтеліґенції. Як нас інформують, з'їзд має товариський характер, але на ньому мають бути також заторкнені питання зв'язані з історією українського середнього шкільництва на терені Перемишля та його впливу на розвиток наших західніх окраїн. В пляні є видання окремого альманаха присвяченого цим питанням.

Треба визнати, що в час, коли безпосередньою метою сучасної визвольної боротьби українського народу є передусім справжня державна незалежність на тій території, яка формально входить в УРСР, тим не менше український нарід завжди прагнутиме до того, щоб всі його етнографічні землі знайшлись в майбутній українській державі.

М. П.

Д-р А. Заплітний

ТОЙНБІ ПРО УКРАЇНУ

I.

Кажуть, що Арнолд Тойнбі (A. Toynbee) є найбільшим живучим істориком — феноменального значення. Думаю, що для українського загалу буде інтересно довідатися, як той історик ставиться до нас — до України.

Свої погляди на Україну і Московщину виложив Тойнбі в короткому, але дуже змістовному нарисі „The Ukraine a problem in nationality" в його книжці друкованій в 1916 році в Лондоні — Торонті і Ню Йорку, „The New Europe".

На вступі треба з'ясувати зміст уживаних ним слів „Russia" і „Russian", що будуть означати „Русь" і „руський", але також і „Росію" чи „Московщину" як державу, яка існувала до 1917 року і таку назву мала на заході. Про це Тойнбі дослівно каже так: ми мусимо бути дуже обережні з назвами, бо правдивий українець ніколи не назве людини з Москви чи Петрограду „Russian" або навіть „Great Russian" бо він застерігає ту назву „Russian" для себе. Тому згідно з його вимовою Russia і Russian будуть рівнозначні зі словами Русь і руський — бо тільки ту назву уважають українці за свою першу, старшу національну назву, щоби назвати знане „о земле руськая" зі Слова про Ігорів Похід.

Подруге треба пам'ятати, що Тойнбі має свій власний підхід до історичних явищ. В іншому своєму творі він каже: „Прошу підходити до історії категоріями цивілізації — а не категоріями держав, бо держави є тільки другорядними — проминаючими політичними явищами в життю цивілізацій".

Цивілізація в його розумінню, це духові хвилі, які концентричними кругами розходяться на всі сторони, це промінювання духової енергії з певного осередка чи території на окружаючий їх світ. Цивілізація діє повільно, вона схована під поверхнею політичного життя — є незамітна — проникає до глибини і вона фактично творить історію.

Така цивілізація слов'янська — в інших творах він каже руська — повстала разом з українською державою у святому Києві в 10 ст. Тому також назва Русь і руський є йому так дорога, бо вона є рівночасно означенням діючої цивілізації.

На вступі свойого нарису каже Тойнбі ,що українців є 30 мільйонів та що світ мало що про них знає. Москалі (Moscovites) зрівняли їх з „малоросами", а винайшли ту назву, щоби затемнити цілу справу. Українці є окремим народом:„Ukrainian individuality it is really individuality of nation". Він згадує також про славний указ з 1876 року і подає його зміст — з ганебним „нє било, нєт і нє будеть" української мови. Потім йде короткий географічний опис України, землі між північчю і півднем, між лісом і степом. Українська територія тягнеться могутнім поясом від Карпат по Волгу. Се країна чорнозему, шпихлірів Імперії.

Тут у святому місті Києві повстало огнище давного і нового руського (Russian) життя. В 10 ст. повстала в Києві держава — її населення було слов'янське — влада скандинавська, культура і релігія прийшли з Константинополя — так повстала нова слов'янська цивілізація — a slavonic civilisation with a new individuality of its own.

Географічне положення — пограниччя виставляло Україну на часті напади сусідів. Степові татари знищили в 13 ст. Київ. Українська держава змушена була податись на захід до Карпат, до галицького князівства (Ukrainian nationality had to find a retreat among the Carpatian foothills in the principality of Halitch), яке приблизно по 100 літах попало під владу Польщі. Як в 17 ст. Польща почала підупадати, Україна знова почула себе вільною. На островах Дніпра заложили козаки незалежну, військову республіку, яку знищила (swallowed) нова сила з півночі, з Москви, яку Петро Великий зорганізував в могутню імперію. По поділах Польщі особливо по останньому в 1795 році, більша частина України опинилася в імперських границях. Хоч українці і москалі (Ukrainian and Moscovite), мають багато спільного — як слов'янство — православну віру — а навіть спільну політичну традицію, до злагоди (settlement) не прийшло. Петро Великий приніс абсолютизм, централізацію, однородність і насильство. Петроградські бюрократи не хотіли сидіти спокійно, але взяли своїх підданих в тверді руки, не звертаючи уваги на умови на яких козацька республіка віддала себе під імперську зверхність. Почалися репресії, які довели до такого напруження між українцем і москалем, що про злагоду між ними, на яких би то не було умовах — правдоподібно навіть мови не може бути, а кожний з них обстоювати буде свою окрему індивідуальність до кінця світу (the tension has grown so acute between Ukrainian and Moscovite that now coalescence on any terms is probably out of the question and each will assert his separate individuality till the end of history). Короткою згадкою про „нерозсудливу суворість русифікаційного режиму в окупованій Галицькій Україні по 1914 році" кінчить Тойнбі коротку історію України.

„НАПЕРЕДОДНІ ШКІЛЬНИХ ЕКЗАМЕНІВ"

Крім картоплі совєтські часописи багато тепер пишуть про шкільні екзамени з приводу закінчення шкільного року. Директорка середньої жіночої школи число 89 В. Дейкіна хвалиться, як гарно йде праця в її школі. „Близько 70 процентів всіх наших учениць вчаться на „4" і „5". Вчителі й учениці, „що слабо успівають" мусять „повсякденно індивідуально працювати", щоб здобути найкращий вислід для школи". Учениці не мають часу на навчання, бо в „старших клясах учениці під проводом учителів щодня проводять політінформації, регулярно відбуваються комсомольські збори, збори піонерських загонів, працюють гуртки". Але не так славно йде праця по школах Київщини. „Доводиться визнати, що частина райкомів партії ще й досі мало вникає в роботу шкіл та органів народної освіти, слабо керує шкільними партійними організаціями. Це насампеpед стосується Черкаського, Бориспільського, Димерського районів КП України. В ряді шкіл названих районів навчання провадиться на недостатньому ідейно-теоретичному рівні, не виконується закон про загальнообов'язкове навчання, чимало дітей шкільного віку лишається поза школою. Подекуди у школах мають місце факти зниження вимог до знань учнів, ліберальний підхід до їх оцінки". Таке діється під оком центральної влади, в Київській області, де навіть не всі діти в шкільному віці можуть користати з шкільного навчання. А як воно в дальших областях?

†Д-р Степан Баран

З МОЇХ СПОГАДІВ ПРО ІВАНА ФРАНКА

(2)

II.

Франко з універсальною гуманістичною освітою, поет, письменник, учений, критик і публіцист, а при тому і невтомний громадський діяч. Він був дійсним каменярем, що лупав скалу темряви і мостив шлях. Розпорошення праці на різні ділянки і брак зосередження духової творчости на одній відчував сам Франко. Але не міг він інакше робити, коли у тодішній нашій мізерній дійсності усюди було потрібно національних робітників, а їх майже не було. Діяпазон між надхненим провідником пророком, що ним був Франко, і щоденним чорним робітником у повседенному житті, надто великий. А Франкові довелося виконувати і цю працю в характері громадсько-політичного діяча, для якого існують лише три виміри і немає метафізики.

Суспільно-політичним життям Франко інтересувався здавна, ще студентом. На тодішню формацію його політичного світогляду мав великий вплив М. Драгоманів. Та Франко не став безкритичним учнем Драгоманова, яким залишився напр. Мих. Павлик до кінця свойого життя. Франко доволі скоро зовсім усамостійнився і пішов власними політичними шляхами. Належав він до творців організаторів Української Радикальної Партії в Галичині в 1890 році і взяв визначну участь у її працях, зокрема у видавництві радикальних пресових органів „Народ" і „Громадський Голос".

Українська Радикальна Партія, якої духовим провідником у початках її існування був М. Драгоманів, внесла багато нових політичних ідей та організаційних і пропаґандивних метод у праці серед селянських мас і взагалі значно пожвавила українське політичне життя в Галичині. В її програмі зазначено, що вона спирається на науковому соціялізмі, хоч соціялістичною організацією аж до 20-тих рр. поточного сторіччя вона не була, як теж з марксизмом не мала взагалі ніколи нічого спільного. Вона повела боротьбу з духовенством і церквою (т. зв. попофобія), що практично причинювало її працю. В половині 90-тих років по смерти Драгоманова вона помітно занепала. З неї виступили її визначні молоді діячі — д-р Вол. Охримович, д-р Евген Левицький — і ціла низка інших. Виступив з неї і Франко.

Сецесіоністи Охримович і Левицький почали видавати 1899 р. двотижневик „Будучність" у Львові. Вони й вели розмови з представниками старої політичної організації „Народна Рада" — Юліяном Романчуком і д-ром Костем Левицьким та з невеличкою групою, що гуртувалася біля молодого проф. М. Грушевського. Так прийшло з кінцем 1899 р. до створення нової Української Національно-Демократичної Партії, що на сорок років — до 1939 р. (у Польщі від 1925 р. з назвою УНДО — Українське Національно-Демократичне Об'єднання) — взяла у свої руки керму української політики і громадського життя в Галичині. Основниками цієї нової партії були, між іншими, і І. Франко та М. Грушевський і вони увійшли теж до її керівного органу — Ширшого Народнього Комітету. Друга група сецесіоністів — д-р Роман Яросевич, Юліян Бачинський та інші створили 1900 року Українську Соціял-Демократичну Партію з марксівською програмою австрійського зразку, яка видніщої ролі в Галичині не відограла. По згаданій сецесії віджила дещо і Українська Радикальна Партія, хоч вже без цього розмаху, що її мала на початку 90-их рр.

III.

Останні 25 років перед першою світовою війною (1890-1914) це рівночасно й час поступу у національному житті в Галичині у всіх його ділянках. У цьому й велика заслуга Франка, що один з перших, узявся за організацію тих мас відповідно до нових вимог та національних, економічних і соціяльно-політичних потреб. Великі народні рухи в Галичині у першому десятиріччі нашого віку — масовий хліборобський страйк у літі 1902 р., найбільший в історії хліборобських страйків на европейському континенті, величезна українська вічева акція в роках 1905 і 1906 за виборчою реформою до австрійського парляменту 1907 р. на основі повного демократичного виборчого права не тільки причинилася до освідомлення й активізації мас, але й до переведення плянованої і масової організації у всіх ділянках.

На переломі двох віків — 19 і 20 — ім'я Франка було популярне в галицьких селянських масах. За спонукою самих селян Франко у 90-тих роках двічі кандидував на посла до австрійського парляменту, раз у виборчій окрузі сільських громад повітів Тернопіль, Збараж, другий раз у такійже окрузі повітів Перемишль, Мостиська і Добромиль.

Франко розгорнув тоді широку публічну вічеву передвиборчу акцію, на яку у час розписання виборів, не треба було дозволу державної політичної влади. Я був тоді учнем вищих гімназійних кляс, читав постійно щоденник „Діло" і популярні політичні тижневики „Батьківщину" — від 1897 „Свободу" та радикальний „Громадський Голос" і цікавився зокрема виборчою акцією Франка.

У тій акції безпосередньо брав участь і мій батько, довголітній начальник громади у містечку Круленичі, як виборець у Мостиському повіті і запізнався особисто з Франком. Франко приїжджав кілька разів на віча до Мостиськ, що відбувалися в т. зв. червоній корчмі на Закостеллі з великим заїздом для фір. У тих вічах брали участь не лише українські селяни, але і польські з чисто польських сіл, що ставилися до Франка з великим довір'ям. А виборча механіка в сільській — т. зв. четвертій — курії в Галичині була дуже штудерна. Вибори були посередні і тільки вище оподатковані мали право голосування при виборах у громаді, нижче оподатковані і неоподатковані взагалі не мали виборчого права. На правиборах у громаді вибирано властивого виборця явно в присутності державного комісара — на 500 мешканців одного — і щойно на з'їзді усіх вибраних виборців у своєму повітовому місті віддавали вони явно — усно свій голос на кандидата. Такий виїмок у виборчій організації зроблено лише для Галичини 1873 р. на вимогу польської шляхти, в руках якої знаходилась влада в краю. При правиборах діялися величезні надужиття, що їм патронувала залежна від польської шляхти державна політична адміністрація.

Картини з таких виборів змальовував Лесь Мартович у своїх оповіданнях, між іншим в оповіданні „Виборець", Осип Маковей та інші. І сам Франко зі своєї вічевої акції в збаразькому повіті залишив слід в оповіданні „Свинська конституція", яке почув він на вічу від одного селянина.

При такій виборчій системі і практиці дуже тяжко, часто й зовсім неможливо, було незалежному опозиційному кандидатові вийти у посли. Не вийшов тоді і Франко ні в тернопільській, ні в перемиській сільській виборчій окрузі, але одержав поважне число голосів — понад 40%, що теж було чималою моральною побідою. На окрему увагу заслуговує мостиський повіт з поважним числом чисто польських сіл, це так званих латинників, тобто людей римо-католицького обряду з виключно українською розговірною мовою, з українськими звичаями і чисто українським побутом.

МОСКВА ПРО „АМЕРИКАНСЬКИХ ШПИГУНІВ" В УКРАЇНІ

Недавно американська й світова преса, покликаючись на офіціяльне повідомлення совєтського міністерства внутрішніх справ, подала вістку про обвинувачення Москви, мовляв американці скидають своїх парашутистів-шпигунів на територію підсовєтської України. „Радянська Україна" з 27-го травня принесла повний текст того фантастичного повідомлення, яке для інформації передруковуємо. В повідомленні сказано:

„В ніч на 26 квітня ц. р. Міністерством внутрішніх справ СРСР були одержані дані про порушення радянського кордону і появу на території Української РСР іноземного літака невідомої приналежності. Було встановлено, що з указаного літака скинуті парашутисти — агенти іноземної розвідки.

В результаті вжитих МВС СРСР заходів, 27 квітня були розшукані і арештовані два парашутисти, які назвалися Васильченком Василем Васильовичем і Матковським Леонідом Миколайовичем.

Спіймані парашутисти признались, що вони є диверсантами і закинуті в СРСР з-за кордону американською розвідкою з диверсійними, терористичними і шпигунськими завданнями. Диверсанти заявили, що в ніч на 26 квітня ц. р. вони були скинуті на територію Української РСР на парашутах з американського чотирьохмоторного літака без розпізнавальних знаків.

У ході допиту диверсанти Васильченко і Матковський признались, що вони носять вигадані прізвища, присвоєні їм американською розвідкою, і що насправді вони є: „Васильченко" — Лахном Олександром Васильовичем, шпигунська кличка „Алек", „Матковський" — Маковим Олександром Миколайовичем, шпигунська кличка „Піт".

Лахно і Маков показали, що разом з ними з того ж літака були скинуті два інших диверсанти — аґенти американської розвідки під кличками „Джон" і „Дік".

Вжитими МВС СРСР заходами диверсанти „Джон" і „Дік" також були виявлені і затримані того ж дня. „Джон" виявився Горбуновим Сергієм Ізосимовичем, а „Дік" — Ремигою Дмитром Миколайовичем.

При затриманні у парашутистів були виявлені: вогнестрільна зброя, отрути (ціаністий калій), 4 короткохвильові радіостанції американського виробництва, радіомаяки для наведення літаків на ціль, засоби тайнопису, пристосування для виготовлення фальшивих радянських документів, великі суми радянської валюти, золоті іноземні монети, кліше з текстом листівок антирадянського змісту.

У пунктах приземлення були виявлені розкриті парашути.

Слідством у справі арештованих диверсантів встановлено, що ще в роки Великої Вітчизняної війни Лахно, Маков і Горбунов були активними підсобниками німецько-фашистських окупантів, зраджували радянських людей, які проводили патріотичну роботу проти фашистських загарбників, і брали участь в операціях німецьких каральних загонів проти партизанів. Так, наприклад, арештований Лахно зрадив п'ять радянських патріотів, які були розстріляні гестапівцями; диверсант Маков у складі карального батальйону „Чорне море" неодноразово брав участь у звірствах і насильствах, які чинили німецько-фашистські загарбники над радянськими патріотами.

Після поразки гітлерівської Німеччини Лахно, Маков, Горбунов і Ремига втекли в Західну Німеччину, де їм легко вдалося знайти нових хазяїв і покровителів в особі американських розвідувальних органів.

Зрадники Батьківщини Лахно, Маков, Горбунов і Ремига, які вже мали досвід підлої зрадницької роботи, були зараховані на службу американської розвідки і направлені в спеціяльну шпигунсько-диверсійну школу американської розвідки в містечку Вад Візсес, поблизу Мюнхена, в Баварії.

Зрадники Лахно, Маков, Горбунов і Ремига, під керівництвом офіцерів американської розвідки, які виступали перед ними під кличками „Білл", „Боб", „Капітан", „Владимир", пройшли ґрунтовний курс навчання методів організації і здійснення на території Радянського Союзу актів терору, диверсій і шпигунства, стрільби з бойової зброї і підривної справи. Їх також вчили працювати на американських радіостанціях спеціяльної конструкції, призначених для використання в шпигунських цілях.

У ході слідства з'ясувалося, зокрема, що одним з „викладачів" американської диверсійно-терористичної школи в Вад Візсес, які навчали методів диверсії і терору арештованих парашутистів, є капітан американської розвідки Голледей.

Як показали диверсанти Лахно, Маков, Горбунов і Ремига, американська шпигунсько-диверсійна школа в Вад Візсес не є єдиним подібним „учбовим закладом" у Західній Німеччині. Такого роду „школи" існують також в Мюнхені, Франкфурті на Майні, Кауфбейрені і Бад Верісгофені. В усіх цих „школах" американська розвідка таємно готує шпигунів, диверсантів і вбивць для засилання їх в Радянський Союз і країни народної демократії.

Як керівник однієї з цих „шкіл" у Кауфбейрені (Баварія) під псевдонімом „Пеппер Джім" подвизається американський розвідник майор Болленбах Рональд Отто, який на протязі 1946-1947 рр. був на посаді помічника військово-повітряного і військово-морського аташе США в Москві.

Диверсанти Лахно, Маков, Горбунов і Ремига показали, що після закінчення курсу навчання в Вад Візсес американські розвідники забезпечили їх фальшивими радянськими паспортами, підробленими військовими квитками, зброєю, отрутами, радіостанціями, шифрами, кодами й іншими предметами спорядження і 23 квітня ц. р., в супроводі названого вище співробітника американської розвідки капітана Голледея, всі вони на американському військовому літаку були доставлені з Мюнхена в Грецію — на Афінський аеродром.

На Афінському аеродромі диверсантів зустрічав майор американської розвідувальної служби Фідлер Гарольд Ірвінг, який в 1951 році тричі приїжджав у Радянський Союз під личиною дипломатичного кур'єра Держдепартаменту США.

Увечері 25 квітня диверсанти були забезпечені парашутами і Фідлером посаджені на вказаний вище чотирьохмоторний літак без розпізнавальних знаків, який і доставив їх до місця викиду на території Радянського Союзу.

Арештовані диверсанти зізналися, що американською розвідкою їм було наказано пробратися в Київ і Одесу і в першу чергу, всякими способами, аж до вбивства радянських людей, здобути справжні радянські документи, замінити ними сфабриковані для них американською розвідкою фальшивки і влаштуватись по них у названих містах, вступити з допомогою виданих їм радіостанцій в шифрований зв'язок з американським розвідувальним радіоцентром у Західній Німеччині для одержання дальших вказівок американської розвідки по практичному здійсненню актів терору і диверсій на території Радянського Союзу.

Слідство в справі диверсантів Лахна О. В., Макова О. М., Горбунова С. І. і Ремиги Д. М. Міністерством внутрішніх справ Союзу ССР закінчене і справа на вказаних осіб передана на розгляд Військової Колегії Верховного Суду СРСР.

Військова Колегія Верховного Суду СРСР цими днями, розглянувши справу Лахна Олександра Васильовича, Макова Олександра Миколайовича, Горбунова Сергія Ізосимовича і Ремиги Дмитра Миколайовича враховуючи тяжкість вчинених ними злочинів проти Радянської держави, на підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР від 12 січня 1950 р. „Про застосування смертної кари до зрадників Батьківщини, шпигунів, підривників-диверсантів", засудила їх до найвищої міри покарання — розстрілу.

Вирок виконаний".

Державний департамент у Вашингтоні, як і американські військові власті в Західній Німеччині рішуче заперечили ці обвинувачення, називаючи їх фантастичною видумкою Москви. Не є виключене, що за деякий час в рамках своєї пропаґандивної „мирової офензиви" Москва признається, що й ці обвинувачення були видвигнені на підзізнань", як це було у випадку заарештованих за „змову" й „шпигунство" жидівських лікарів в Москві, з тою тільки різницею, що лікарів можна було звільнити з в'язниці, розстріляних вже ніхто не воскресить.

СПРОСТОВАННЯ

В повідомленні про контролю Українського Народного Фонду та Українського Конґресового Комітету пропущено в коректі кілька помилок. І так:

Перший підсумок (після речення „Зі збірок...") Разом, має бути сума $136,268.41;

В рубриці: „З того вже виплачено" має бути:

1. Українському Конґресовому Комітетові $37,804.00;

Підсумок тої самої рубрики має бути: Разом $ 62,831.00.

Наступна позиція: „Залишається для остаточного розподілу між тими ж установами" має бути: $46,184.18.

НОВІ ВИСТУПИ БАЛЕТНОЇ ШКОЛИ В. ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

Дня 6. червня відбувся попис балетної школи Валентини Переяславець в Нюарку. Виступали учні першої і другої групи Ню Йорку і Нюарку. Цей вечір на ряді із пописами, які дотепер були, можна назвати найкращим. Нові три одноактні балети різного характеру, виказали велику мистецьку вартість школи. Балет „Чудові квіти" дуже влучно виконаний на музику Шопена, дав прекрасний зразок клясичного танку. Вперше учениці школи виконали його в строю клясичній формі — на пальцях. По цьому маленькому балетові видно виразно успіхи всіх учениць. Вміло розложені ролі дали показ здібностей кожної зокрема. Багато учениць, які минулого року брали незамітну участь у виступі, цього року показали, що ще не всі таланти школи відомі публіці.

Великим успіхом користувався також ґротеск „У пристані" і танок „В ритмі раз, два, три". Обидва коротенькі балетики дали змогу виступити і показатись учням із молодшої групи. Цікаві теми з балетиках як і вміле виконання дітей викликало великі оплески публіки.

На закінчення програми був балет, уложений до українських народних пісень, „Ой ходила дівчинонька беріжком". Цей перший балет з українськими танцями, хороводами, у балетній школі п. Переяславець, дає відчуття краси, яке міг би дати справжній, великий балет з українською тематикою і музикою.

Проте, важко сказати, чи коли ми зможемо того дочекатись, якщо на наші кращі імпрези приходить, на жаль, все така мала кількість людей. Ні один із тих, що сиділи в задушливій залі нюарської імпрези, не жалував того, що прийшов. Думаємо, що всетаки нюйорська публіка, яка піде до великої холодної залі Фешин Інституту в суботу, 13-го червня, о год. 7. ввечорі, повинна набагато краще почуватись. Хоч, правду сказати, щоб побачити дитячий балет в оригінальній клясичній формі, драматичну ґру учениць в ґротескових картинах та наш народний танок у формі балету, то варто за це навіть трошки попріти.

Ю.

НАПЕРЕДОДНІ З'ЇЗДУ ПЕРЕМИШЛЯКІВ

Вже пороблені всі організаційні заходи для переведення з'їзду б. викладачів і учнів середніх шкіл м. Перемишля. З'їзд має відбутися в Ню Йорку в дні 4 липня ц. р. в готелі Бревурт при 5-тій евеню. На з'їзд зголосилося вже біля 100 учасників з ЗДА та Канади.

З'їзд має характер товариської зустрічі, але він відбуватиметься у виїмкових умовах. Перемишль, що був завжди найбільш на захід висуненим українським історичним, політичним і культурним центром, сьогодні також формально опинився поза українською національною територією, хоч фактично її органічною складовою частиною він ніколи не переставав бути. Перемищина зазнала в останньому десятиріччі величезних знищень і з неї, як і з усіх наших західних окраїн насильно виселено все українське населення. Тому на з'їзді, на якому будуть заступлені три живучі українські генерації, будуть представлені також численні документи, що відносяться до історії останнього п'ятидесятиріччя Перемишля. Ініціятори з'їзду, в дальшому, плянують випуск окремого альманаху, присвяченого тим справам.

Всі письма в справі з'їзду треба скеровувати на адресу секретаря ініціятивного комітету ред. П. Ямняка: P. Yamniak, 364 E. 8-th St. New York 9, N. Y.

Перемишляк.

ПЛАСТОВЕ СВЯТО ЮРІЯ У ФИЛАДЕЛФІЇ

Отсим повідомляємо, що Пластове Свято Юрія відбудеться в суботу, 13. і 14. червня ц. р., на фармі п. Честера Стецеровича коло Филаделфії. Першого дня буде таборування з пластовими вправами і велика пластова ватра ввечорі, а другого дня (неділя) пополудні пластова імпреза для громадянства.

Пласт. Стан. Старшина.

З Листів до Редакції

Вельмишановний Пане Редакторе!

В статті Юрія Степового — „Селянська Партія" („Свобода" 119, п'ятниця 20 травня ц. р.) згадується як ентузіяста СЗСУ—СП якогось пана Сенька, що пожертвував на проведення 3-го З'їзду СЗСУ—СП $1,000.

Заявляю, що ані я, ані мій брат Юрій в підготовці й проведенні того З'їзду жадної участи не брали.

Тому, приписана автором слава згаданого „княжого" дару ні одному з нас не належить.

З пошаною до Вас

Ів. Сенько.

Трентон, Н. Дж.

ВСЯЧИНА

В ПАРИЖІ ПАНУЄ МОДА НА СОЛОМУ

Цієї весни в Парижі панує мода на соломкові прикраси для частин жіночого одягу. Соломою прикрашують не тільки ручні торбинки й пояси, але навіть парасолі і рукавички. Солом'яні прикраси дають навіть до комірців, що на жіночих бавовняних сукенках. Юдита Барбіє видумала солом'яне болеро, яке паризькі жінки носять як прикрасу до сукенок після обіду або ввечорі.

ВІДГУКИ ДНЯ

СТАРА ҐВАРДІЯ

Стара, вірна і заслужена ґвардія рідшає...

Стоїть лава мужів, як ряд тополь. Мужі з ясними голами, з твердими очима, з затисненими устами. Підносять рівномірним рухом рушниці, спокійно націлюються і стріляють.

Але то тут, то там ворожа куля виривае когось із них. Когось, що пройшов тисячі миль, що перебув сотні битв... А кожна така вирва — це не один вояк, а десять, а кожна куля — десять куль у серце армії.

Бо не хтонебудь у лаві стоїть!

Стара, вірна і заслужена ґвардія!!

Вітер грається їх сивим волоссям, сонце гладить обкопчені гарматнім димом обличчя.

Не раз довкола них ні землі ні неба, а вони стоять — грізні і непохитні.

Не раз бувало в битвах хтось підбігав і командував: „Ґвардія вліво!" — ґвардія стоїть, не раз кричали їм: „Ґвардія вправо!" — ґвардія стоїть.

Бо вона знала і знає тільки одного головнокомандуючого — Україну.

А як приходив відворот, то хилилися сиві губи від смутку, мов колосся від вітру.

А як знову розгорявся бій, то горді гола ішли вгору, мов ясні прапори.

І знову рівномірний рух, і приціл, і постріл.

Але й знову то тут, то там вирви в їх лавах...

Недавно Борис Іваницький, а ось 4. червня 1953 р. знову один упав.

Степан Баран.

До кінця в вояцькій лаві, і до кінця в першій лаві. Ціле життя в боях, без огляду на голод і холод, без огляду на труд і небезпеку.

І без огляду на признання, а з вірности й любови до головнокомандуючого.

Бо тільки Україні служив, і тільки за неї наставляв груди на кулі — у сотнях боїв, більш як пів сотні років.

Нема між нами такого, хто не схилив би голови перед його могилою, хто не став би струнко на гомін салюту, що понісся з німецького кладовища, 8. червня, 1953 р., в Мюнхені.

А віддала той салют за цілу націю — стара, вірна і заслужена ґвардія.

Галактіон Чіпка.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один цей моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Спорт

СПОРТ В МІННЕАПОЛІС І СЕЙНТ ПОЛ

Перші змагання копаного м'яча новоповсталого Українського Спортового Клюбу „УСК"-у в „Твін Сіті" були милою несподіванкою для українців і для самих змагунів у нашому місті.

Вибравши найсильнішого противника „Футбольний Клюб" в Сейнт Пол (німці), наші змагуни не мали великих шансів на виграну. Одначе завзяття „сильна воля та тренінги, зробили вислід 1:0 для „УСК"-у, хоча міг би бути дещо вищий. В першій половині наші змагуни були в повній офензиві, цілий час пересиджували під воротами німців, але мало стріляли на ворота. Найкраще вив'язались із своїх обов'язків оборона: Галічинський Юрій та Пасічник, і воротар Павлишин, які були незадоволені твердиною для німців. На помочі добрий і працьовитий Лучків, який дає великі надії на твердого помічника. Атак із Лозовим у першій половині домінував технічно над противником, але в другій половині не видно було його на грищі.

При цьому слід згадати шандкого і вправного Чухрая, який цілі змагання грав „з головою", а не тільки з ногами. Цей приємний недільний дарунок для нашого громадянства на терені Міннеаполісу це вислід праці та посвяти змагунів, як рівною працю нашого д-ра Степана Гриничишина, звісного усій спортовій публіці змагуна Мюнхенського „УСК"-у, що працює дальше для добра укр., спорту серед української спільноти і тут в ЗДА. Наші молоді ентузіясти заслуговують на повну нашу моральну та матеріяльну піддержку. Нехай ці рядки будуть їм нагородою за їхню посвяту, а наші побажання на шляху їхнього спортового шляху! Щоб в скорому часі вони добились успіхів Нюйорського УСК-у.

Т. К.

• РОЗШУКИ •

Неймовірна історія одного українця

Римський часопис „Іль Джорнале д' Італія" від 15 квітня 1953 р. помістив під повищим наголовком репортаж свого віденського кореспондента Б. Т. про переживання одного українця, який, як совєтський вояк-новопоповнення, врятував себе, вдаючи продовж 8 років німого.

Чи в сучасній дійсності ця неймовірна історія, яку подаємо понище з незначним пропущенням, в перекладі зі згаданого італійського часопису, є історією тільки одного українця?

Історія цієї людини могла б дати багатий матеріял письменникові реалістичної тематики або режисерові такого роду фільмів, що мають завдання представити сьогоднішній світ з датою ікс. Він називається Іван Болента, але всі знали його під іменем „німий з Уралу". Сьогодні він має 38 літ. Уродився в Україні, мати була німка, а батько українець. Коли вибухла остання світова війна, він служив в червоній армії, як технічний старшина літунства. В 1941 р. в місяці вересні він попав в німецький полон... зняв зі себе совєтський однострій, а вдягнув німецький, подібно як це зробили багато інших українців в цьому часі, що вірили в можливість здобуття української незалежності. В німецькім однострою боровся проти большевиків, не здаючи собі справи з наслідків його зміни. Це виказалось щойно тоді, коли 25. липня 1944 одна московська граната ранила його в праве рам'я і він впав непритомний на полі битви. Німці відступаючи, залишили на полі битви своїх ранених, зокрема чужинців. Між ними був і Іван Болента, що прийшов до пам'яти щойно в большевицькому полоні, в пильно стереженому шпиталі. Большевики вважали його за німця, тимчасом Болента ані слова по-німецьки. Але він знав, що його ім'я є на листі дезертирів з червоної армії і вистарчило б, щоб хтось пізнав, тоді його доля припечатана. Він бачив, що для нього є тільки один вихід — вдавати німого. І йому це вдалось продовж 8 літ. Вісім довгих літ він, зі залізною енергією, вспів переконати тих, що з ним жили, що він втратив дар мови. Большевики підозрівали його в ошуканстві, а лікарі, провіривши його горло, де все було в порядку, відходили і тільки хитали головами. Роблено різні проби, підступи, несподіванки і т. д. Нішо! Німий дальше заховував свою добровільну мовчанку. Перенесено його до клініки для нервово хворих і лікарі спеціялісти, послугуючись спеціяльними інструментами, старались спонукати його до мови. Але „німий" зумів знести ті всі проби, доходячи вже до зневіри, чи видержить в своїй постанові. Болента був німий, і ніхто не міг спонукати його, щоб говорив.

24 травня 1952 року разом з групою німецьких полонених приїхав до Німеччини також і „німий". Німецькі власті взяли його під свою опіку, нагороджуючи його за його заслуги, як кол. вояка, місячною платнею 105 нм, з чого він гідно живе. На свою Україну тепер не може вернутися. Там його знають, зокрема знають, що він був вояком. Він станув би перед судом, що в цих випадках не знає милосердя. Він не знає, що з ним буде. А коли відчинив він уста, щоб по 8 літах мовчанки вимовити перші слова, то його голосові струни були дуже слабі і він міг вимовити тільки кілька слів у своїй матірній мові. Тепер живе він в одному таборі разом зі сотнями інших; з вояками в полатаних одностроях, з селянами в подертих черевиках, з гірниками, і з тими, що втекли з рядів „фольксполіцай", зі східної Німеччини. Всі вони належать до великої еміграції зі сходу і кожний з них переживає свою нещасну долю. Важко сказати, хто з них переживав найбільш драматичну історію, певне одначе те, що історія Івана Боленти „німого з Уралу" є найбільш неймовірною з тих, що читаючи, мимоволі приходить думка: „це не правда, це не може бут".

(Християнський Голос).

КНЯЖНА ПРАЦЮЄ НА КОРАБЛІ

Італійський корабель „Вулькания" викликав сензацію, бо на ньому працювала як „хазяйка" княжна Соня Доріа д'Ангрі з Неаполю. Вона заявила, що прийняла цю працю, бо потребувала її. „Я захоплена цією працею, казала княжна журналістам, я люблю стрічати людей, і ця праця дає мені нагоду стрічатися з людьми та одночасно виконувати свою працю для корабельної компанії". Порт'ві робітники Ню Йорку мали перший раз нагоду вітати княжну як робітницю на кораблі.

ПРОДАЛИ ЦИГАРОК ЗА $314,894,718.

Фірма Філіп Моріс останнього року продала цигарок на суму $314,894,718. Чистий дохід цієї фірми виносив $11,345,200, а один шер приніс $4:13 доходу. Попереднього року ця сама фірма продала своїх виробів на суму $306,698,324.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Повідомляється, що місячні збори Тов. „Дарахівщина" 275 відд. відбудуться в суботу, 13. червня о год. 7. ввечорі. в церковній залі при Сусекс і Грін вул. Присутність обов'язкова — М. Юрків, предс.

✝ Посмертна Згадка

ІВАН ШВЕЦЬ, довголітній член Бр. св. Йосафата відд. 217 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., помер дня 31. травня 1953 р. в 70 році життя. Покійний родився 15. липня 1882 року в селі Путятинці, пов. Рогатин, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив в 1908 році. Полишив в смутку 3 дочки: Катерину, Розалію й Ольгу, 4 синів: Петра, Волтера, Івана й Пилипа; 2 сестри: Марію й Софію і 14 внуків. Похорон відбувся 4. червня з похоронного заведення до церкви св. Йосафата при участи Родини, Кревних і Членів Бр. на цвинтар Holy Sepulchre. Нехай прибрана земля буде йому пером. — В. П. !

ПОДЯКА

В дні 31. травня 1953, на закінчення пластового Свята Весни пластових Станиць Округи Ню Йорк, відвідав Пластову Оселю в East Chatham, N. Y. наш відомий промисловець, голова Товариства Українських Купців і Промисловців в Ню Йорку п. ВАСИЛЬ ПУЙДА.

По докладнім оглянені цілої Пластової Оселі п. Василь Пуйда висказав своє вдоволення з вибору цієї посілости під пластові табори та призначення для Комітету купна пл. Оселі. По оглянені розбудови Оселі, яку належить примінити до потреб таборування в одну пору для 300 дітей, та 50 до 100 відвідуючих родичів і чостей, п. Василь Пуйда зложив на розбудову оселі квоту

$200.00 (двісті).

Управа Пластової Оселі в East Chatham складає щедрому Жертводавцеві свою щиру подяку і просить наше заможне Громадянство піти слідами Шановного жертводавця п. Василя Пуйди і своїми пожертвами допомогти в розбудові Пластової Оселі.

ТАРЗАН, ч. 3087. Гуки-стуки, від клопоту повні руки.

Раптом двері відчинилися і, показавшись у світлі смолоскипа, Тум стояв, злющо шкірячи зуби.

„За вбивство Уги, леопарда, що був моїм оборонцем", верещав він, „ти мусиш згинути жахливою, довгою смертю".